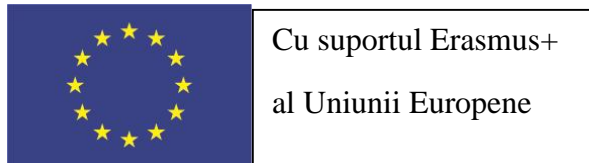

Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Centru (RIS3) 2014-2020 și perspective 2021-2027

Prof.dr. Monica Răileanu Szeles
Jean Monnet Chair 2019-2022

Specializarea Inteligentă – Strategia 2020 -> fundamentarea investițiilor în CDI prin **Politica de Coeziune**

- **Scop** – eficientizarea accesării fondurilor UE

Mai multe informații <http://www.adrcentru.ro/>

Context economic

- Regiunea Centru 34.100km²
- 57 de orașe (dintre care 20 sunt municipii) și 357 de comune
- 2 zone metropolitane (Brașov și Târgul Mureș)
- 2.34 milioane persoane
- 58% rată urbanizare
- 24% forță de muncă cu educație superioară
- 17% populație vârstnică (îmbătrânirea populației)
- 53% servicii, 34% industrie, 6% agricultură, 6% construcții
- Agricultură – principala ocupație în mediul rural
- 2 aeroporturi, rețea drumuri publice 11.500 km (5133 km drum modernizat), 1333 km cale ferată

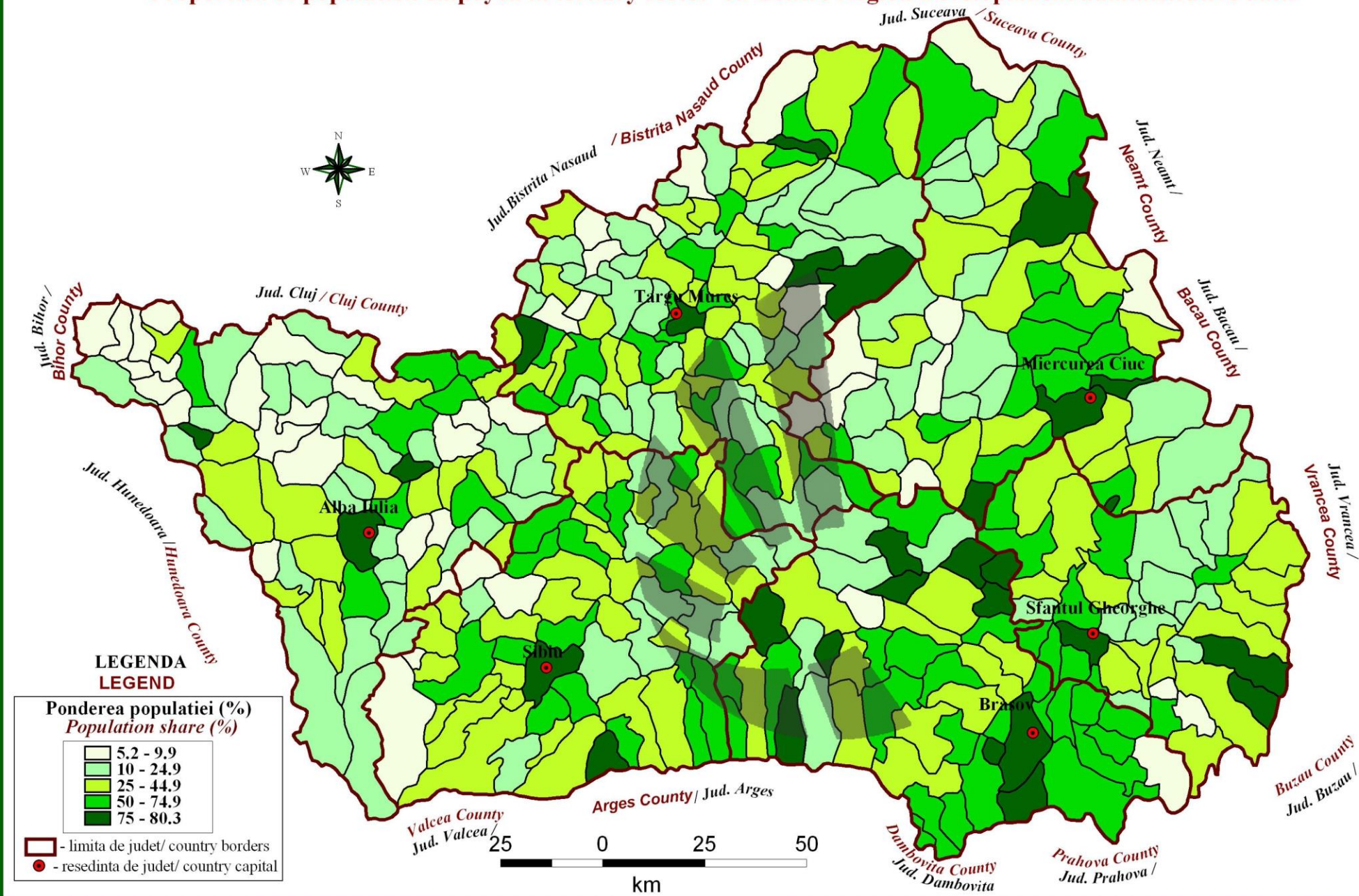
Tendențe

- Profil industrial al regiunii: industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, chimică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară
- Servicii în creștere: transporturi, telecomunicații, financiar-bancar, asigurări
- Potențial turistic important (primul loc pe regiuni)
- Continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional și de reducere a coeziunii teritoriale (concentrare orașe mari)
- Apariția clusterelor economice pe diferite domenii (lemn, industrie alimentară, industrie etc.)
- Lipsa conectării CDI la mediul de afaceri local, în pofida existenței clusterelor și hub-urilor
- Inadecvarea ofertei educaționale la realitățile economice din regiune și la **tendențe**
- IMM predominante (lipsă inovare)
- Tendință puternic crescătoare a exporturilor (lemn, textile, mașini și aparate electrice, produse chimice, mijloace și echipamente de transport)
- Formare PIB regional: Brașov 29%, Sibiu 20%, Covasna 7%, Harghita 10%

Indici de disparitate (nivel național = 100)

Regiunea	PIB/locuitor			Câștig salarial mediu net			
	2017	2021	Evoluție	2017	2021	Evoluție	Sold
Nord-Est	60,0	60,4	+0,4%	86,2	84,7	-1,5%	-1,9%
Sud-Est	86,9	88,5	+1,6%	83,6	80,4	-3,2%	-4,8%
Sud Muntenia	81,2	82,8	+1,6%	89,6	85,0	-4,6%	-6,2%
Sud-Vest Oltenia	75,0	77,1	+1,9%	86,7	85,4	-1,3%	-3,2%
Vest	100,2	100,2	0%	97,4	99,5	+2,1%	+2,1%
Nord-Vest	88,5	88,2	-0,3%	91,8	96,3	+4,5%	+4,8%
Centru	94,2	94,3	+0,1%	91,3	94,9	+3,6%	+3,5%
București-Ilfov	234,4	224,5	-9,9%	136,5	136,4	-0,1%	+9,8%

Ponderea populatiei ocupate in sectorul tertiar in localitatile Regiunii de Dezvoltare Centru
Proportion of population employed in tertiary sector on Centre Region Development administrative units

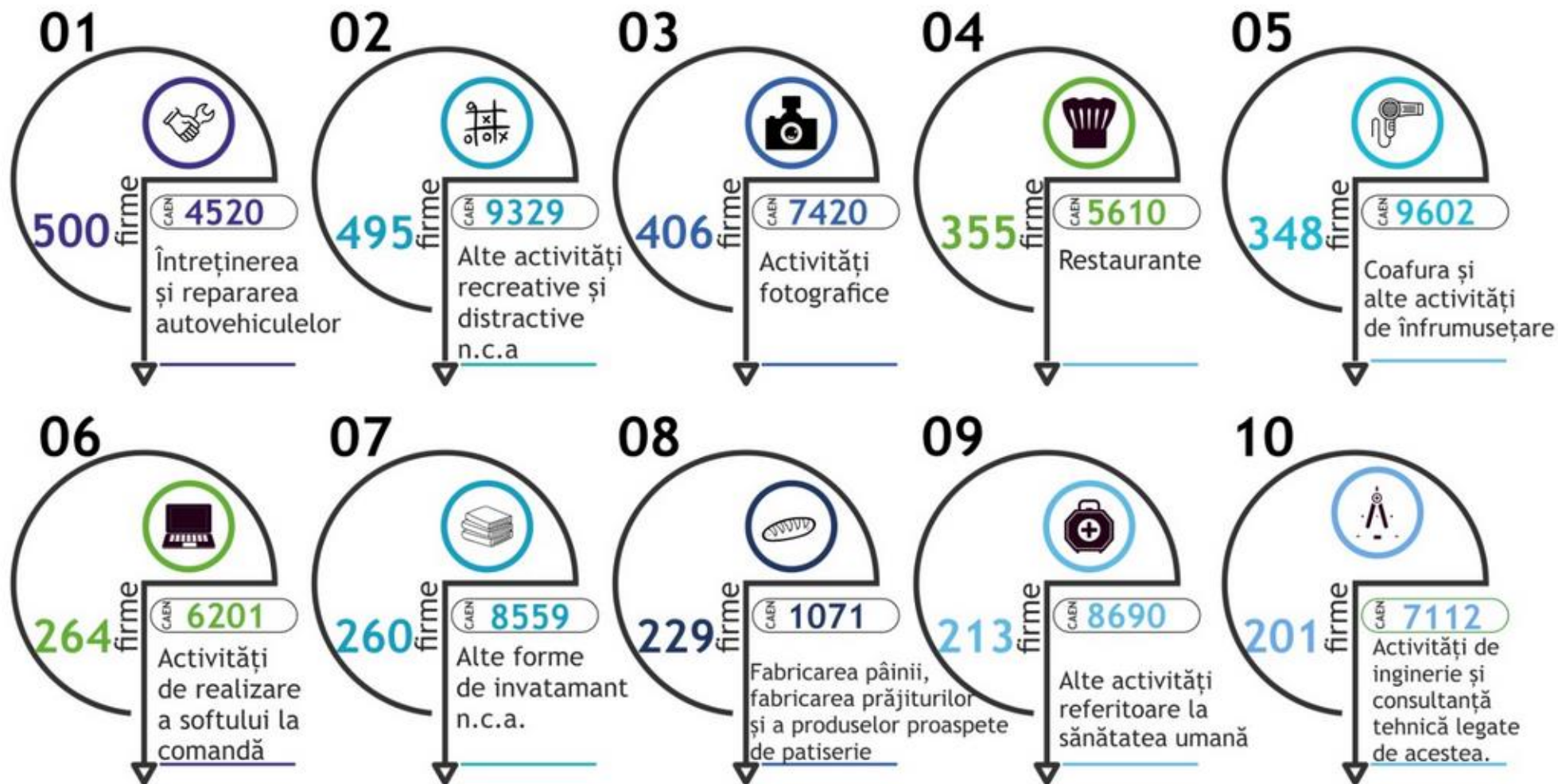

Infrastructura de afaceri și transfer tehnologic

- 16 parcuri industriale (majoritatea Bv)
- Peste 23 clustere (peste 200 membrii) în mecatronică, aeronautică, lemn, turism, textile, alimentar, tipografie, și biomasă solidă
- Peste 17 incubatoare/ centre de afaceri (Mureș, Covasna, Harghita) plus hub-uri și co-working space-uri (Bv și Sibiu)
- Apox. 60.000 întreprinderi active (87% microeîntreprinderi, 10% mici, 2% mijlocii)
 - 31% întreprinderi comerț, ind. prelucrătoare 12.5%, act. Profesionale și științifice 10%, construcții 9.8%
 - 143 din cele 236 firme mari, cu peste 250 salariați, activează în industria prelucrătoare, 12 în domeniul transporturilor, în domeniile comerțului și cel al construcțiilor activează 19 respectiv 13 companii și 15 în sectorul activității de servicii administrative și servicii suport
- 2008-2011 – declin 20% întreprinderi active

Top 10 domenii de activitate start-up-uri lansate cu fonduri UE la nivel național

Nevoia și cererea de servicii tehnologice

2016 - ADR Centru a desfășurat un proces de consultare a IMM din Regiunea Centru, utilizând platforma EU Survey, cu scopul de a identifica și cuantifica cererea de servicii de cercetare, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic

Rezultatele indică probleme: Transfer tehnologic, Clustere, Asociații profesionale, lipsa de informații, de încredere, concentrarea pe liniile de business actuale, **costuri și resurse financiare**

- Cele mai interesante 5 tipuri de servicii de transfer tehnologic de bază: Participarea la evenimente de profil, Asistență și consultanță la achiziția de noi tehnologii, Studii, analize, cercetări de piață, prognoze, Sprijin pentru recrutarea de personal, Planificarea producției design.
- Cele mai puțin interesante 5 tipuri de servicii de transfer tehnologic: Sprijin pentru tranzacționarea rezultatelor cercetării, Evaluare tehnologică și audit tehnologic, Cluburi antreprenoriale, Servicii de analiză a trendurilor tehnologice, Acces la baze de date integrate cu oferte de CDI și TT și Facilitați de cercetare și testare.
- Servicii transfer tehnologic avansate: Consultanță în implementarea de tehnologii, Acces la testarea de noi tehnologii, Servicii de instruire și asistență în domeniul inovării, Cooperare cu utilizatorul final în dezvoltarea de produs (Living Labs), Servicii de evaluare tehnologică.
- Cele mai puțin interesante servicii avansate de transfer tehnologic sunt: Platforme de inovare deschise / transformarea activității în platforma Open Source, Servicii de management al portofoliului de proprietate industrială, Integrarea în clustere orientate spre cercetare (Research Intensive Clusters -RICs), Ateliere creative cu participarea studenților, Coaching cu manageri de top.

Domenii regionale de specializare inteligentă

1. Industria auto și mecatronică

- Exporturile automotivă 17% din exporturile regiunii
- Majoritatea firmelor din Regiunea Centru care activează în industria auto, atât cele cu capital autohton cât și cele cu capital străin, se plasează în zona de mijloc sau în zona medie – superioară a lanțului valoric, producând, în general, o gamă largă de componente și subansamble auto (sisteme de transmisie, frânare, protecție, electronice etc) pe care fie le exportă fie le furnizează companiei DACIA S.A.
- Cercetare – Unitbv plus Centrul de Inginerie și Dezvoltare al companiei Autoliv, Continental, Ina Schaeffler, Siemens

2. Industria aerospațială

- Productivitate sectorială regională (128%) și competitivitate înaltă (de 7-8 ori mai mare decât media României)
- Valoare adăugată mare, forță de muncă înalt calificată
- 2014 memorandum de înțelegere între reprezentanții statului român și concernul european Airbus Helicopters în baza căruia IAR Brașov ia parte la producția de elicoptere Super Puma MK1 produse de Airbus Helicopters, care operează două sit-uri industriale în România, ambele în Regiunea Centru
- schema de ajutoare de stat
- Cercetare la înalt nivel în domeniu

Corespondenta domeniilor regionale de excelență cu Strategia CDI 2014 - 2020

Domenii de specializare inteligentă din Strategia CDI 2014-2020

- Bioeconomia
- ICT, spațiu și securitate
- Energie, mediu și schimbări climatice
- Eco-nano-tehnologii și materiale avansate
- Sănătate

Domenii regionale de excelență

Rol economic important și cu influență asupra ocupării: sector agro-alimentar, industrie ușoară, silvicultură, prelucrarea lemnului și mobilă

Dinamică competitivă: industria auto și mecatronică, IT și industrii creative, turism balnear

Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată: sector medical și farmaceutic, mediu construit sustenabil, industria aeronautică

Temele transectoriale și distribuția lor între sectoarele economice de excelență regionale sunt următoarele:

1. Economie sustenabilă

- a. Economie colaborativă (platforme colaborative, ex. banca de semințe)
- b. Economie circulară (eficiența utilizării deșeurilor lemnoase, agricole etc.)
- c. Lanțuri de valoare locale (agricultură, turism, farmacie)

2. Tehnologii medicale

3. Medicină preventivă și recuperatorie

4. Modernizare industrială

- a. Modernizarea proceselor de producție prin noi tehnologii
- b. Dezvoltarea de noi produse
- c. Noi tehnologii de prototipare și testare

5. Energie în mediul construit

Priorități de dezvoltare 2021-2027

- Dezvoltare urbană durabilă - infrastructura de transport, terminale intermodale de transport, dezvoltare infrastructura ITC – conectivitate în mediu rural, mobilitate urbană (centuri rutiere)
- Digitalizarea administrației publice locale și Smart city
- Regenerarea economică și socială a orașelor mici și a localităților urbane monoindustriale
- Competitivitate economică, CDI
- Mediu de afaceri inovativ (companii, start-up-uri și spin-off-uri, structuri de sprijin a afacerilor, entități pentru transfer tehnologic)
- Susținerea domeniilor regionale de specializare pentru o dezvoltare inteligentă (poli și rețele de excelență în domeniile de specializare inteligentă, sprijin întărit pentru companiile și proiectele de CDI în domeniile de specializare, parteneriate pentru transformări structurale)
- Sprijinirea internaționalizării entităților din regiune

Oferta educațională regională

- Adaptarea serviciilor educaționale la dinamica pieței muncii
- Creșterea competenței digitale a elevilor prin adaptarea programei și metodelor de învățare
- Îmbunătățirea accesului la educație pentru grupurile dezavantajate
- Centre comunitare pentru învățare permanentă

Ocupare

- Încurajarea antreprenoriatului și a întreprinderilor sociale
- Încurajarea reconversiei profesionale și a mobilității forței de muncă
- Încurajarea îmbătrânirii active

Incluziune socială

- Îmbunătățirea infrastructurii sociale (centre de zi, centre rezidențiale, centre multifuncționale)
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate

Sănătate

- Diminuarea efectelor negative ale îmbătrânirii demografice (ex. Programe de îngrijire la domiciliu, cabinete medicale mobile)
- Refacerea bazelor de tratament și recuperare din stațiunile balneare

Mediu, energie, schimbări climatice

- Ecologizarea și reabilitarea siturilor contaminate, refacerea terenurilor degradate, creșterea suprafeței spațiilor verzi în centrele urbane
- Reducerea emisiilor de carbon prin creșterea eficienței energetice a clădirilor
- Creșterea eficienței utilizării resurselor materiale și sprijinirea tranziției către economia circulară (informare și conștientizare, parteneriate locale, dezvoltare proiecte pilot)

Turism și patrimoniu cultural

- Modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret și reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare

Agricultură, silvicultură

- Susținerea activităților agricole în zonele montane
- Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional (incl. susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor)
- Susținerea afacerilor în domenii economice neagricole, îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural
- Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu)

RIS3 2021-2027

Scop: Orientarea și concentrarea eforturilor regionale pentru transformarea Regiunii Centru într-o regiune a cunoașterii

- Obiectivul 1. Sprijinirea inovării în sectoarele economice de excelență regionale
- Obiectivul 2. Susținerea avansului tehnologic și digital în economie și societate
- Obiectivul 3. Crearea de comunități locale mai puternice și mai inovative
- Obiectivul 4. Valorificarea superioară a resurselor locale
- Obiectivul 5. Integrarea în fluxurile de cunoaștere Europene și Globale

Conform Regional Innovation Scoreboard 2019

Conform Regional Innovation Scoreboard 2019, Regiunea Centru este un inovator modest (calificativ Modest -) iar performanțele regionale în inovare au scăzut de-a lungul timpului (scădere cu 10,8% față de 2011).

Probleme:

- Majoritatea forței de muncă ocupate în sectoare medii și înalt tehnologizate și în servicii knowledge intensive provine din operațiunile locale ale companiilor multinaționale care au investit în regiune (Continental, Draxllemayer, Bosch, Daimler, Thyssen Krupp, SNR Rulmenti, Pentalog, Azzets etc)
- • Cele mai multe sunt în sectorul industrial productiv, majoritatea nu au local birouri de cercetare, cel mult de proiectare și design
- • În sectorul ITC, chiar dacă este înalt tehnologizat, produsul final este conceput și asamblat în altă parte, companiile locale fiind mai degrabă executanți ai procesului de programare efectivă

Startup-uri și acceleratoare – catalizatori ai inovației

- În Regiunea Centru nu există nici un accelerator de afaceri local și de aceea necesitatea de a dezvolta o asemenea facilitate este prezentă, chiar și numai pentru a cataliza structurarea unui ecosistem regional real de susținere a start-up-urilor
- Regiunea Centru s-a plasat pe locul 2 la nivel național, în anul 2019, după numărul de start-up-uri. Astfel, în 2019, un număr de 72 start-up-uri românești au primit finanțare de tip venture capital, de la premii în competiții (sub 50.000 euro) până la Serie A (peste 1 milion euro), din care 42 aveau sediul social în București, 7 sunt din Regiunea Centru (3 din Brașov, 2 din Târgu Mureș, 1 din Alba și 1 din Sibiu), 6 sunt din Regiunea Nord-Vest, 4 din Regiunea Vest, 2 din Regiunea Nord Est și 1 din Sud Est – p. 25.

Comisia Europeana a anuntat, ca urmare a recomandarilor nou formatei Mese Rotunde la Nivel Inalt in domeniul Industrial (HighLevel Industrial Roundtable) noile lanturi cheie de valoare strategice la nivel european:

- Vehicule autonome, conectate si curate
- Sanatate inteligenta
- Industrie cu emisii scazute de carbon
- Sisteme si tehnologii pe baza de hidrogen
- IoT industrial
- Securitate cibernetica

Aceste lanturi de valoare se adauga iniciativelor de intarire a lanturilor valorice pentru baterii, componente de microelectronica si computing de inalta performanta.

Oportunități și amenințări

Oportunitatile pentru regiunile din sudul și estul Europei:

- Implicare în specializarea inteligentă pe baza nevoilor lanțurilor valorice – este necesară acumularea pe baza punctelor tari ale fiecărei regiuni (specializare în dezvoltarea de software, spre exemplu)
- Dezvoltarea unui ecosistem de inovare la nivel regional – este necesară dezvoltarea de platforme locale precum Hub-urile inovative digitale care să asigure suport pentru IMM

Amenințări:

- Creșterea competiției globale (China se concentrează tot mai mult pe creșterea bazei industriale și urmărește preluarea și implementarea unor tehnologii avansate și a unor lanțuri de valoare strategice) – p.36-37.